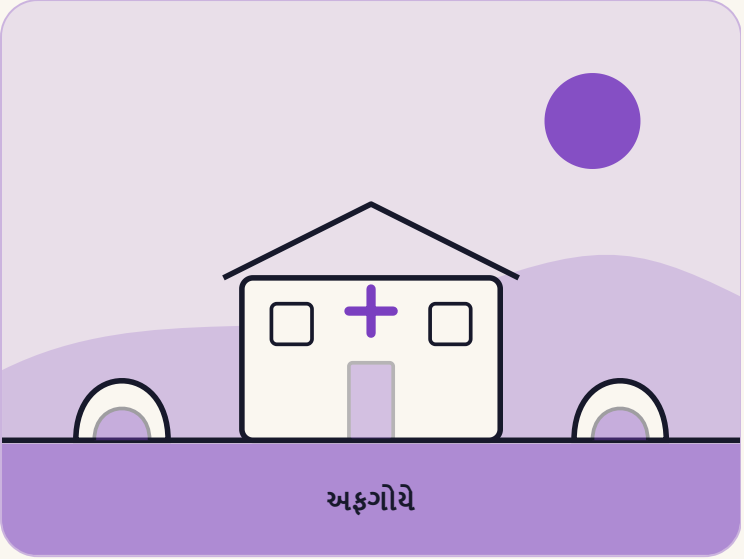

સોમાલિયા

90,000 અજાણ્યા લોકોને આશરો આપનાર ડૉક્ટર

જ્યારે સોમાલિયા યુદ્ધમાં ઘેરાઈ ગયું, ત્યારે એક ડૉક્ટરે પોતાના ફાર્મને શાંતિના શહેરમાં ફેરવી નાખ્યું. તેમણે ક્યારેય કોઈને પાછું ન કાઢ્યું.

ક્યાં અફગોયે કોરિડોર, લોઅર શેબેલે

કોણ ડૉ. હાવા અબ્દી, એક ડૉક્ટર અને વકીલ, અને તેમની દીકરીઓ

ક્યારે 1983 થી 2020

4 મિનિટનું વાંચન

વાર્તા

હાવા અબ્દીનો જન્મ સોમાલિયાના મોગાદિશુમાં થયો હતો. જ્યારે તેમની માતાનું અવસાન થયું ત્યારે તેઓ બાર વર્ષના હતાં. તેમની માતાનું મૃત્યુ બાળકના જન્મ વખતે થયું હતું. આ નુકસાને તેમનું હૃદય તોડી નાખ્યું, પણ તેમને એક લક્ષ્ય આપ્યું. તેમણે ડૉક્ટર બનવાની પ્રતિજ્ઞા લીધી. તેઓ બીજી માતાઓને જીવતી રાખવા માંગતા હતાં.

તેમના પિતા મોગાદિશુના બંદર પર કામ કરતા હતા. તેમણે તેમના સપનાને ટેકો આપ્યો. 1964માં તેમને કીવમાં તબીબી અભ્યાસ માટે શિષ્યવૃત્તિ મળી. તેમણે સખત મહેનત કરી અને 1971માં ડિગ્રી મેળવી. તેઓ સોમાલિયાના પ્રથમ મહિલા સ્ત્રીરોગ નિષ્ણાતોમાંના એક બન્યાં. બાદમાં તેમણે વકીલાતની ડિગ્રી મેળવવા માટે રાત્રે અભ્યાસ પણ કર્યો.

ધૂળ વચ્ચે નાનું દવાખાનું

1983માં ડૉ. અબ્દીએ એક નાનું ગ્રામીણ ક્લિનિક શરૂ કર્યું. તેમણે અફગોચે નજીક પોતાના પરિવારની વડીલોપાર્જિત જમીન પર તે બનાવ્યું. આ ફાર્મ મોગાદિશુથી લગભગ ત્રીસ કિલોમીટર દૂર હતું. શરૂઆતમાં ક્લિનિકમાં માત્ર એક જ ઓરડો હતો. તેઓ દરરોજ લગભગ ચોવીસ મહિલાઓની સારવાર કરતા હતાં. તેમાંના મોટા ભાગના ગરીબ ખેડૂતો હતા જેમણે ક્યારેય ડૉક્ટર જોયા ન હતા.

જો કોઈ દર્દી પાસે પૈસા ન હોય તો ડૉ. અબ્દી કંઈ લેતા ન હતાં. તેઓ દવાઓ આપતાં અને બાળકોની સુરક્ષિત સુવાવડ કરાવતાં. આઠ વર્ષ સુધી તેમણે આ શાંતિપૂર્ણ સેવા ચલાવી. તેમણે ફાર્મ પર ફળના ઝાડ વાવ્યા અને મકાઈ ઉગાડી. જીવન શાંત અને સ્થિર હતું.

જ્યારે યુદ્ધ આવ્યું

1991માં સોમાલિયાની સરકાર પડી ભાંગી. એક ભયાનક ગૃહયુદ્ધે દેશને તબાહ કરી નાખ્યો. મોગાદિશુની શેરીઓમાં બંદૂકો ગુંજવા લાગી. હથિયારધારી ટોળકીઓએ ઘરો પર હુમલા કર્યા અને પડોશીઓ પડોશીઓ સામે લડવા લાગ્યા. ઘણા ભાણેલા-

ગાણેલા ડૉક્ટરો અને શિક્ષકો વિદેશ ભાગી ગયા. ડૉ. અબ્દી પણ દેશ છોડીને જઈ શકતાં હતાં. તેમની પાસે તબીબી ડિગ્રીઓ હતી અને યુરોપમાં મિત્રો હતા.

તેમના નાનીએ તેમને ત્યાં જ રહેવા કહ્યું. તેમણે હાવાને કહ્યું કે ગરીબ પરિવારો પાસે ભાગીને જવા માટે બીજી કોઈ જગ્યા નથી. ડૉ. અબ્દીએ પોતાના ફાર્મ પર જ રહેવાનું નક્કી કર્યું. ટૂંક સમયમાં ભયભીત પરિવારો મોગાદિશુના રસ્તે ચાલીને આવવા લાગ્યા. તેઓ માથા પર નાની-નાની પોટલીઓ લઈને આવ્યા હતા. તેઓએ પોતાના ઘર ગુમાવી દીધા હતા. ડૉ. અબ્દીએ પોતાના દરવાજા ખોલ્યા અને તેમનું સ્વાગત કર્યું.

1992માં સોમાલિયામાં ભયાનક દુકાળ પડ્યો. અનાજ ખૂટી ગયું અને લોકો ભૂખમરાથી મરવા લાગ્યા. ડૉ. અબ્દીએ કોઈને પણ પાછું કાઢવાનો ઇનકાર કર્યો. તેમણે અનાજ ખરીદવા માટે પોતાના પરિવારના સોનાના દાગીના વેચી દીધા. તેમણે ભૂખ્યા બાળકોને ખવડાવવા માટે મકાઈ અને દૂધ ખરીદ્યા.

દરરોજ સવારે તેઓ મૃતકોને દફનાવવામાં મદદ કરતાં હતાં. કેટલાક દિવસોમાં તેઓ પચાસ લોકોને દફનાવતાં. છતાં તેઓ જીવતા લોકોની સારવાર કરતા રહ્યાં. તેમણે દરેક પરિવારને તંબુ બાંધવા માટે મફત જમીન આપી. તેમણે પીવાના શુદ્ધ પાણી માટે કૂવા ખોદાવ્યા. મહિલાઓએ લાકડીઓ અને કપડાંથી ગુંબજ આકારના ઘરો બનાવ્યા. આ ફાર્મ એક ધમધમતું આશ્રયસ્થાન બની ગયું.

હું એક સ્ત્રી છું, હા. પણ હું એક ડૉક્ટર છું. તમે સમાજ માટે શું કર્યું છે?

હથિયારધારી લડવૈયાઓને ડૉ. હાવા અબ્દી, 2010

શાંતિના બે નિયમો

2000ના દાયકાના અંત સુધીમાં, ફાર્મ પર લગભગ નેવું હજાર લોકો રહેતા હતા. તે એક નાના શહેરમાં ફેરવાઈ ગયું હતું. તેમાં રહેનારાઓમાં મોટાભાગની મહિલાઓ અને બાળકો હતાં. ડૉ. અબ્દીએ ત્યાં આવનાર દરેક વ્યક્તિ માટે બે કડક નિયમો બનાવ્યા.

પહેલો, કોઈ પણ વ્યક્તિ લોકોને જાતિ કે કુળના આધારે વહેંચી શકે નહીં. સોમાલિયામાં કબીલાઓની દુશ્મની જ મોટાભાગના યુદ્ધનું કારણ હતી. ડૉ. અબ્દીએ કબીલાઓની વાતચીત પર સંપૂર્ણ પ્રતિબંધ મૂક્યો. તેમના કેમ્પમાં દરેક વ્યક્તિ માત્ર સોમાલી હતી. જો કોઈ કબીલા ઝઘડો શરૂ કરતું, તો રક્ષકો તેમને બહાર કાઢી મૂકતા.

બીજો, કોઈ પણ પુરુષ પોતાની પત્નીને મારી શકે નહીં. ડૉ. અબ્દીએ એક નાના ગોદામને જેલમાં ફેરવી નાખ્યું. જો કોઈ પુરુષ સ્ત્રી પર હાથ ઉપાડતો, તો રક્ષકો તેને ગોદામમાં પૂરી દેતા. જ્યાં સુધી ગામના વડીલો મામલો ન પતાવે ત્યાં સુધી તે ત્યાં જ રહેતો. લડવૈયાઓ દ્વારા શાસિત દેશમાં, સ્ત્રીઓને તેમના દરવાજા પાછળ શાંતિ મળી.

90,000

મહત્તમ સમયે
આશરો મેળવનાર
લોકો

400

તેમની
હોસ્પિટલમાં
પથારી

850

કેમ્પની શાળામાં
બાળકો

37

સેવાના વર્ષો

બંદૂકો સામે અડગ

આ ક્લિનિક ચારસો પથારીવાળી હોસ્પિટલમાં ફેરવાઈ ગયું. ડૉ. અબ્દીની બે પુત્રીઓ, દેકો અને અમીનાએ વિદેશમાં તબીબી અભ્યાસ કર્યો. બંને દીકરીઓ પોતાની માતાની પડખે કામ કરવા પાછી આવી. સાથે મળીને તેઓએ શસ્ત્રક્રિયાઓ કરી અને સ્થાનિક નર્સોને તાલીમ આપી. તેઓએ આઠસો પચાસ બાળકો માટે પ્રાથમિક શાળા શરૂ કરી. મોટા ભાગના વિદ્યાર્થીઓ નાની છોકરીઓ હતી.

મે 2010માં સેંકડો ભારે હથિયારધારી લડવૈયાઓએ કેમ્પ પર હુમલો કર્યો. તેઓ એક ઉગ્રવાદી જૂથના હતા. લડવૈયાઓએ ટ્રકો અને મશીનગનથી હોસ્પિટલને ઘેરી લીધી. તેઓએ ડૉ. અબ્દીને ચાવીઓ સોંપી દેવાનો આદેશ આપ્યો. તેઓએ કહ્યું કે વૃદ્ધ સ્ત્રીને હોસ્પિટલ ચલાવવાનો કોઈ અધિકાર નથી.

ડૉ. અબ્દી સહેજ પાણ ડગ્યા નહીં. તેમની પાસે બંદૂકો ન હતી, પણ તેમણે યુવાન કમાન્ડરની આંખોમાં જોયું. તેમણે તેને કહ્યું કે તેઓ દાયકાઓથી સોમાલિયાની સેવા કરી રહ્યાં છે. પછી તેમણે પૂછ્યું કે તેણે પોતાના લોકો માટે ક્યારેય શું કર્યું છે.

લડવૈયાઓએ ક્લિનિકમાં તોડફોડ કરી અને તેમને નજરકેદ કર્યા. પણ ડૉ. અબ્દીએ ગુમ રીતે ફોન મેળવી લીધો. તેમણે વિશ્વભરના પત્રકારો, સહાય એજન્સીઓ અને સાથીઓને ફોન કર્યા. દરમિયાન કેમ્પની સેંકડો મહિલાઓએ વિરોધ પ્રદર્શન કર્યું. તેઓએ બંદૂકધારીઓને ઘેરી લીધા અને તેમની મુક્તિની માંગ કરી.

ગુસ્સે ભરાયેલી માતાઓથી ઘેરાયેલા લડવૈયાઓ શરમાઈ ગયા. તેઓ પાછા હટી ગયા અને કેમ્પ છોડી દીધો. જતાં પહેલાં તો મિલિશિયા કમાન્ડરે ડૉ. અબ્દીને વિધિવત માફીપત્ર સુધ્યાં લખી આપ્યો.

ડૉ. હાવા અબ્દીએ સાડત્રીસ વર્ષ વિસ્થાપિત પરિવારોની સંભાળ રાખવામાં વિતાવ્યા. ઓગસ્ટ 2020માં તોતેર વર્ષની વયે મોગાદિશુમાં તેમનું અવસાન થયું. તેમની પુત્રીઓ આજે પણ તેમના મિશનને આગળ ધપાવી રહી છે. ધૂળવાળી જમીનના એક ટુકડા પર, એક સ્ત્રીએ સાબિત કર્યું કે કરુણા યુદ્ધ કરતાં વધુ શક્તિશાળી છે.

ક્યારે શું થયું

- **1983** ડૉ. હાવા અબ્દી પોતાના પારિવારિક ફાર્મ પર એક ઓરડાનું ક્લિનિક ખોલે છે.
- **1991** ગૃહયુદ્ધ શરૂ થાય છે, અને વિસ્થાપિત પરિવારો તેમની જમીન પર આશરો લે છે.
- **1992** દુકાળ પડે છે, અને તેઓ ખોરાક ખરીદવા માટે પારિવારિક દાગીના વેચે છે.
- **2010** હથિયારધારી લડવૈયાઓ હોસ્પિટલ પર હુમલો કરે છે, પણ તેઓ જવાનો ઇનકાર કરે છે.
- **2012** તેમને નોબેલ શાંતિ પુરસ્કાર માટે નામાંકિત કરવામાં આવે છે.
- **2020** 73 વર્ષની વયે ડૉ. અબ્દીનું અવસાન થાય છે, અને તેમની પુત્રીઓ ફાઉન્ડેશન સંભાળે છે.

પ્રકરણ બીજું

આ વાર્તા ખાસ કેમ છે

મોટાભાગના રાહત કેમ્પ વિદેશી સહાય એજન્સીઓ અથવા સેનાઓ દ્વારા ચલાવવામાં આવે છે. આ કેમ્પ એકલી સોમાલી મહિલા ડૉક્ટર અને તેમની પુત્રીઓ દ્વારા બનાવવામાં અને બચાવવામાં આવ્યો હતો.

દાયકાઓ સુધી, તેમણે નેવું હજાર લોકોને યુદ્ધખોરો, દુકાળ અને કબીલાની નફરતથી સુરક્ષિત રાખ્યા.

અમારો મત

હિંમત હંમેશાં હથિયાર નથી પકડતી. ક્યારેક તે ક્લિનિકનો દરવાજો ખુલ્લો રાખે છે અને હટવાનો ઇનકાર કરે છે.

પ્રકરણ ત્રીજું

આપણે શું શીખી શકીએ

1

તમારી પાસે જે છે, જ્યાં છો ત્યાંથી શરૂ કરો

ડૉ. અબ્દીએ હોસ્પિટલની ઇમારતની રાહ ન જોઈ. તેમણે પોતાના ફાર્મ પર એક રૂમથી શરૂઆત કરી.

આ અજમાવો: તમારી કોઈ એક આવડત પસંદ કરો. આ અઠવાડિયે કોઈ પડોશીને મદદ કરવા માટે તેનો ઉપયોગ કરો.

2

શરૂઆતથી જ સ્પષ્ટ નિયમો નક્કી કરો

તેમણે કબીલાના ભાગલા અને ઘરેલું હિંસા પર પ્રતિબંધ મૂકીને નેવું હજાર લોકોને શાંતિથી રાખ્યા.

આ અજમાવો: તમારા પરિવાર કે ટીમ માટે સન્માનના બે સરળ નિયમો લખો.

3

જ્યારે ધાક જમાવનારા તમારું કામ છીનવવા માંગે ત્યારે અડગ રહો

સેંકડો લડવૈયાઓ સામે નિહત્યા રહીને, તેમણે કમાન્ડરની આંખોમાં જોયું અને મૂકવાનો ઇનકાર કર્યો.

આ અજમાવો: આ અઠવાડિયે કોઈ અયોગ્ય માંગણી સામે શાંતિ અને નમ્રતાથી 'ના' કહેવાની પ્રેક્ટિસ કરો.

4

મશાલ આગળ ધપાવવા માટે આગામી પેઢીને તૈયાર કરો

તેમની બંને પુત્રીઓએ દવાઓનો અભ્યાસ કર્યો અને તેમની સાથે હોસ્પિટલ સંભાળવા પાછી આવી.

આ અજમાવો: તમારા જીવનના કોઈ યુવાનને એક વ્યવહાર કૌશલ્ય શીખવો જેનો તમે દરરોજ ઉપયોગ કરો છો.

સાથે લઈ જવા જેવો એક વિચાર

હિંમત હંમેશાં હથિયાર નથી પકડતી. ક્યારેક તે ક્લિનિકનો દરવાજો ખુલ્લો રાખે છે.

સ્ત્રોત (અંગ્રેજીમાં)

The Guardian

[The doctor undaunted by Somalia's insurgents](#)

Face2Face Africa

[The heroic Hawa Abdi, one of Somalia's first female obstetricians who saved thousands during the civil war](#)

TED

[Mother and daughter doctor-heroes](#)

Dr. Hawa Abdi Foundation

[Keeping Hope Alive](#)

હકીકત-ચકાસણી નોંધ: કેમ્પની વસ્તી 2010 થી 2011માં તેની ટોચ પર લગભગ 90,000 નોંધાઈ હતી, જોકે દુષ્કાળ અને સંઘર્ષ સાથે આ સંખ્યા બદલાતી રહી. સૂત્રોના જણાવ્યા અનુસાર મે 2010ના હુમલામાં લડવૈયાઓની સંખ્યા સેંકડોથી 750 વચ્ચે હતી. તેમની બંને પુત્રીઓ ડૉક્ટર છે: દેકો મોહમ્મદ (જેમને દેકો અદન તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે) અને અમીના મોહમ્મદ. “અમારો મત” વાળી લીટીઓ અમારાં પોતાનું અર્થઘટન છે. બાકીનું બધું ઉપરના સ્ત્રોતોમાંથી છે.